ד"ה/שעה	TIME
מר	56:55
נהרדעי	58:45
אין	1:00:35
ולא	1:06:22–1:09:45
ואי	1:39:00
לפי שבח	1:46:45
לפי קירוב	1:54:02
איבעיא	1:57:00

שורה ראשונה

מר ינוקא. הוא הגדול ועל שם שנולד בינקותו של רב חסדא קרי ליה מר ינוקא ומר קשישא הוא הצעיר ונולד בקשישותו של רב חסדא (ועיין רש"י כתובות פט: ד"ה מר): **נהרדעי** לטעמייהו. רב חמא נהרדעי הוא כדאמרינן בפרק קמא דסנהדרין (דף יז:) "[אמוראי] דנהרדעי" רב חמא, ושמואל נמי נהרדעי הוא כדאמר שמואל (ברכות דף נח:) "נהירין לי שבילי דרקיע כשבילי דנהרדעי": **אין** להם דרך זה על זה. טעמא משום דפסיק שמואל בפרק "המוכר את הבית" (לקמן דף סד.) כר"ע דאמר מוכר בעין יפה מוכר ולפיכך אין להם דרך זה על זה שלא שייר לעצמו כלום כל אחד (ה) (חלק) בחלק חבירו והוה לו כמוכר ואף על גב דאמרינן המוכר בית ושייר חצר מכר לו עם הדרך למ"ד מוכר בעין יפה מוכר, לא דמי דהכא כולם מוכרין וכל אחד מכר ולא שייר לעצמו כלום בחלק חבירו והו"ל כמוכר חצר ושייר בית דצריך ליקח לו דרך מבעל החצר: **ולא** סולמות זה על זה. פי' בקונט' אם נטל זה בית וחצר וזה נטל עלייה, אין לקבוע סולם בחצירו של זה לעלות לעלייתו וקשה לר"י דהיינו "ולא דרך זה על זה" ונראה לר"י כגון שלקח זה בית, וזה עלייה וחצר, אין לו לסמוך הסולם בכותל של זה ולעלות בעלייתו: **ואי** בעית אימא הא והא מברחי. ולא גרסינן "הא והא מגוואי" דמגוואי אין שייך לחלק בין אית ליה דלא ללית ליה, ובין אית ליה פותחת ללית ליה, דבכל ענין הוא רע כיון שאין יכול לבא אלא עד פתח החצר, ועוד אין לפרש הא דאית ליה דלת כו' אחצר קאי דהא במתני' בהדיא קתני "כופין אותו לבנות דלת לחצר" ולמאי דגרסי' "מברחי" קצת קשה דלא הוי כשאר שינויי דנקט "כד דלא מעלי" "הא והא דאית ליה דלת, והא והא דאית ליה פותחת" והכא נקט ההוא דמעלי: **לפי** שבח ממון הן גובין. כיון דאין (ו) סכנת נפשות לא אזלינן אלא בתר ממון והכי נמי אמר בהגוזל בתרא (ב"ק דף קטז:) שיירא ההולכת במדבר ועמד עליה גיים מחשבין לפי ממון דליכא סכנת נפשות כיון דאין הגיים בא רק בשביל ממון, ואף על גב דאמר בפ' בן סורר (סנהדרין דף עג.) דהבא במחתרת נידון על שם סופו ומפרש רבא טעמא בגמ' משום חזקה דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו כו' ואפי' הכי אין מחשבין אלא לפי ממון כיון דהגיים ברצונו אינו בא על הנפשות דאם לא יעמדו נגדם לא יזיק לגופם הילכך לא חשיב סכנת נפשות לפיכך אם יעמדו עליהם לסטים ונתפשרו עמהם גובין לפי ממון, אבל היכא (ז) דטעו במדבר אמר התם דמחשבינן אף לפי הנפשות משום כיון דטעו איכא סכנת נפשות: **לפי** קירוב בתים הן גובין. פירש ר"ת ונותנין עניים קרובים יותר מרחוקים, וכן עשירים קרובים יותר מעשירים רחוקים אבל עשירים רחוקים נותנין יותר מעניים קרובים דלפי שבח ממון נמי הן גובין: **איבעיא** לצדיקים כו'. דבהכי מיירי קרא דלעיל מיניה כתיב "ולי מה יקרו רעיך אל מה עצמו ראשיהם" וכתיב בתריה "אספרם מחול ירבון":

תקציר ד"ה נהרדעי
מקורות בגמ' דר' חמא ושמואל היו מנהרדעא

תקציר ד"ה אין
הטעם דאין להם דרך זה על זה מטעם דחלוקת האחים הוי כאילו מכרו זה לזה - והמוכר, בעין יפה מוכר

(ובכך לא שייר המוכר, בחלק חבירו דהיינו החצר, דרך לביתו)

* עי' פירוש ח' בכל ציורים של בית שער

תקציר ד"ה ואי בעית אימא
יש לגרוס (בשלב 2) דוקא הא והא מברחאי ולא מגוואי

* ואם הבית שער הי' מדפנות קול פעני שהי' צועק מחוץ לחצר פי' נפסק

תקציר ד"ה לפי
דבי"ה לפי שבח ממון (ולא לפי נפשות) מראה שאין בהכרח מצב של סכנת נפשות

* עי' גם בב"ק (ד מלמעלה) "ואם שכרו תייר ההולך לפניהם מחשבין אף לפי נפשות"

* ועיין רש"י שם ד"ה אף - "שלזות הדרך המדבר סכנת נפשות"

* ולכן מובן למה הב"ח ד"א דמיירי בצדיקים (גם בפסוק יח - אספרם...)

(ב צדיקים) (תהלים קלט:יז)

מסורת הש"ס

א) [לקמן סה.]: ב) [לעיל כ:] : ג) [סנהדרין קיב.] : ד) רש"ל מ"ז וצ"ל תניא רשב"ג כו' : ה) [שבח ממון וכן הוא ברא"ש] : ו) [לקמן ח. ב"מ קח.] : ז) [פסחים פז.] :

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ורב אמר יש להן: (ב) שם הא מאברחי וכו' הא והא מאברחי : (ג) שם דפותחת דידיה מאברחי רשב"ג אומר וכו' תניא רשב"ג אומר לא כל כצ"ל ופיסקא כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר נמחק : (ד) שם אמר ליה ר"ל רבנן : (ה) תוס' ד"ה אין להם וכו' כל אחד בחלק חבירו כצ"ל ותיבת חלק נמחק: (ו) ד"ה לפי כו' דאין בה סכנת : (ז) בא"ד אבל היכא דתעו במדבר וכו' כיון דתעו איכא :